

Nr 77.

Av herr von Friesen, angående vissa ändringar i jaktstadgan m. m.

De flesta arterna av de vilda däggdjuren och fåglarna i vårt land hava under senare tid gått mycket tillbaka. Detta gäller icke minst rovfågeln, ett förhållande som är beklagligt. Orsakerna till nedgången kunna visserligen vara flerahanda, men den förnämsta är givetvis den starka avjagningen.

Vad rovdjuren beträffar så bedömdes de förr, och de bedömas även i stor utsträckning allt fortfarande enbart från jaktsynpunkt och utan tillräcklig kännedom om djurens biologi och födoämnen. Resultatet härav har blivit att alla rovdäggdjur och rovfåglar, utan undantag, voro predestinerade skadedjur, som därför dömdes in contumaciam till skoningslös utrotning.

Vid allsidigt bedömande finner man emellertid att rovdjuren hava en viktig mission att fylla i naturens stora hushållning. De flesta rovdäggdjur och rovfåglar, i synnerhet räven, grävlingen, hermelinen, vråkarna, tornfalken och alla ugglorna, livnära sig nästan enbart av sorkar och råttor, där sådana stå till buds, samt i stor utsträckning av skalbaggar, gräshoppor och andra större insekter. Av för människan matnyttigt vilt fånga rovdjuren i första hand skadskjutna, sjuka och klena individer, varigenom de uppehålla en hög standard inom villebrådsstammarna samt förhindra dessas degeneration, något som tydligt framgått av utomlands i stor skala gjorda försök och som bestyrkes av många framstående auktoriteter såväl i vårt land som annorstädes. Rovdäggdjuren lämna ock värdefulla pälsverk.

Att en del rovdjur, t. ex. räven, duvhöken och pilgrimsfalken, i synnerhet under den tid då de hava ungar att försörja, fånga en del matnyttigt vilt och även ibland förgripa sig på tamdjur kan ju icke förnekas; men därifrån är steget långt till den oriktiga föreställningen att de skulle vara så övervägande skadliga att de fördenskull böra utrotas. Å andra sidan äro av en del matnyttigt vilt förorsakade skador i trädgård, på åkerfält och i skog så betydande, att de icke uppvägas av värdet av det kött dessa djur lämna i utbyte. Älgens förekomst är oförenlig med god skogsvård. Fältharen gnager barken av fruktträd i trädgårdar och av lövträd i skogen. Ekorren gör betydande skador på mångahanda sätt. Koltrastens närvaro omöjliggör lönande odling av körsbär. Men icke skola vi därför utrota dessa djur.

Vid bestämmandet av jakt- och fridlysningstider för alla slags däggdjur och fåglar böra även trädgårdens, lantbrukets, skogens och naturskyddets fordringar tillgodoses i behörig grad. Vetenskapsakademiens, Svenska naturskyddsföreningens samt Svenska natur- och djurskyddsförbundets ord

böra härvidlag väga tungt. Det är därför nödvändigt att deras mening inhämtas före frågans avgörande.

Under hänvisning till vad härovan sagts samt till nedanstående speciella motiv framläggas här några av de för närvarande viktigare önskemålen. De föreslagna fridlysnings- och jakttiderna avse huvudsakligen södra och mellersta Sverige; korrigeringar böra eventuellt göras för norra Sverige och för lokala förhållanden.

1) Fångst av däggdjur och fåglar med sax och gift är vidrig och bör generellt förbjudas. Dock bör fångst av råttor, sorkar och mullvad med sax vara tillåten.

2) Utbetalning av skottpengar för dödade rovdjur bör helt förbjudas.

3) Av humanitära skäl samt i enlighet med djurskyddets och naturskyddets krav böra däggdjur och fåglar vara fridlysta under fortplantningstiden och intill dess ungar kunna reda sig på egen hand. Undantag bör dock möjligen göras beträffande kråka, råka, kaja, skata, gråsparv, pilfink, havstrut, gråtrut, sillmås, fiskmås och skrattmås, varom dock beslut bör fattas för varje län eller för andra särskilda områden av riket.

4) Grytjakt i varje form är föga hedrande för dess utövare och bör förbjudas. Den innebär ett rått och osmakligt djurplågeri, t. ex. mot rävhonan med små ungar. Förkastligt är också att genom sprängning eller på annat sätt spolia vackra sten- och bergspartier endast därför att där finnas gryt.

5) Lon bör helt fridlysas å kronoparkerna.

6) Mården och hasselmusen böra fridlysas i hela riket.

7) Jakt med levande berguv bör förbjudas. Det händer nämligen att i Sverige tagna bergugungar saluföras under påståendet att de äro importerade från Norge, eller ock säljas de där.

8) Räv och grävling böra fridlysas 16 febr.—15 sept. Jakt efter dessa djur bör endast få ske under samma tid som harjakten, på det ingen skall kunna idka jakt med stövare under förevändning att han endast sökte efter räv.

9) Den hittills tillåtna jakten under våren efter morkulla, dykänder och skrakar bör helt upphöra. Giltiga skäl finnas icke för att bibehålla denna absurditet. Vid skottlossning under stilla vårkvällar, då frid bör vila över naturen, störes det vilda, t. ex. ruvande tjäderhönor.

10) Beträffande gräsandsläktet, gravand, brunand, doppingsläktet, beckasinsläktet och sothöna samt vid vatten inne i landet bergand, knipa, vigg, sjöorre, svärta, alfågel, skraksläktet och lomsläktet bör jakttiden ej börja tidigare än 16 augusti. Som skäl härför må anföras att små ungar ofta påträffas under hela senare delen av juli månad och då, ehuru kanske ännu ej alls matnyttiga, skjutas av mindre nogräknade jägare.

11) Alla vadare utom beckasinsläktet och sothöna böra fridlysas under hela året. Häger bör dock få skjutas vid fiskodlingsdammar 16 augusti—31 mars.

12) Ringduva och blåduva böra fridlysas 1 januari—15 augusti.

13) Alla tättingar med undantag av kråka, råka, kaja, skata, gråsparv och pilfink, ävensom hackspettar, göktita, tornsvala, nattskärria, blåkråka, nötkråka, sommargylling, kungsfiskare, härfågel och gök böra fridlysas under hela året. På platser där spillkråkan hackar hål i ledningsstolpar bör hon efter meddelat tillstånd av vederbörande länsstyrelse få skjutas 16 aug.—31 dec. I trädgårdar, där körsbärsträd finnas, bör koltrasten få skjutas 1 juli—15 sept. I trädgårdar, där domherren äter knoppar av fruktträd och prydnadsbuskar, bör han få skjutas 1 jan.—28 febr.

14) Alla dagrovfåglar och ugglor böra fridlysas å all mark under hela året. Att lämna tillåten jakttid för sparvhöken och den numera endast sparsamt häckande duvhöken vore meningslöst, ty flertalet jägare och skyttar varken kunna eller vilja skilja mellan hökar och andra rovfåglar.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att ändringar göras i enlighet med vad här ovan föreslagits dels i jaktstadgan, dels i den årligen utkommande kungörelsen om jakttider antingen tills vidare eller ock under fem år räknat från 1 juli 1945.

Stockholm i januari 1945.

Bertil von Friesen.
